

**Miten edistää avomaan puutarhatuotannon
kestävyyttä ja miten osataan vastata yhteiskunnan
ja kuluttajien vaatimuksiin paremmin?**

Emma Kaakko, KIS-hanke,
Puutarhaliitto ry

Kestävyys avomaan puutarhailoilla: katsaus nykytilanteeseen

puutarhaliitto
TRÄDGÅRDSFÖRBUNDET

Miksi kestävyyttä pitää edistää?

- Luontokato ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen
- Ravinteiden huuhtoutuminen ja vesistöjen rehevöityminen
- Ilmaston lämpeneminen
- Arvokkaiden luontokohteiden katoaminen
- Orgaanisen aineksen katoaminen maaperästä
- Maatalouden päästöt pysyneet pitkään lähes samalla tasolla (2005-2020 aikaväli)

Kestävyyteen ohjaavat lisäksi

- Direktiivit
- Lainsäädäntö
- EU-maatalouspolitiikka, esim. ehdollisen järjestelmän toimenpiteet (Good agricultural and environmental conditions)
- Kansalliset ja kansainväliset strategiat
- Kauppojen ja jatkojalostajien sekä kuluttajien vaatimukset

Kestävyys maataloudessa: Mihin siinä pyritään?

- Maatalouden päästöjen vähentämiseen
- Käytössä oleva viljelyala ja käytetyt tuotantopanokset käytetään järkevästi suhteessa saatuun satoon. Päästöt suhteessa pienemmät hehtaarisatoon verrattuna, kun satotaso on hyvä.
- Keskeisiä tavoitteita:
  - Uusiutuvien energialähteiden käyttäminen
  - Kiertotalouden edistäminen
  - Luonnon monimuotoisuuden edistäminen
  - Vesistöjen rehevöittämisen pysäyttäminen
  - Hiilensidonnan lisääminen ja maan orgaanisen aineen säilyttäminen maaperässä
  - Uusiutuvien materiaalien käyttäminen pakkauksissa ja tuotannossa
  - Kasvinsuojeluaineiden ja väkilannoitteiden käytön vähentäminen
  - Turvemaiden viljelemisen vähentäminen

Keinoja on monia, tässä vain muutamia esimerkkejä

Fossiilisten
energiälähteiden
korvaaminen

Arvokkaiden
luontokohteiden
säilyttäminen

Peltojen vesitalouden
ja maan rakenteen
parantaminen

Tuotantoteknisten
toimenpiteiden
muuttaminen
kestävämmäksi

Lohkokohtaiset
toimenpiteet, esim.
viherlannoitusnurmet

Pölyttäjien tukeminen

Lintujen
huomioiminen
kasvukaudella

Kierrätysravinteiden
käyttäminen

”Tärkeintä valita
keinot, joilla on
omassa tuotannossa
eniten merkitystä
päästöjen
vähentämisen
kannalta”

Uusiutuvien /
biohajoavien
materiaalien
käyttäminen

Vaihtoehtoisen
kasvinsuojelun
menetelmät

Perinnebiotooppien
vaaliminen

Kosteikkojen
perustaminen

Turvemaiden
jättäminen pois
yksivuotisten kasvien
viljelystä

Hiilensidontaa
edistävät toimet

Viljelijäkyselyn tuloksia, missä tiloilla mennään nyt?

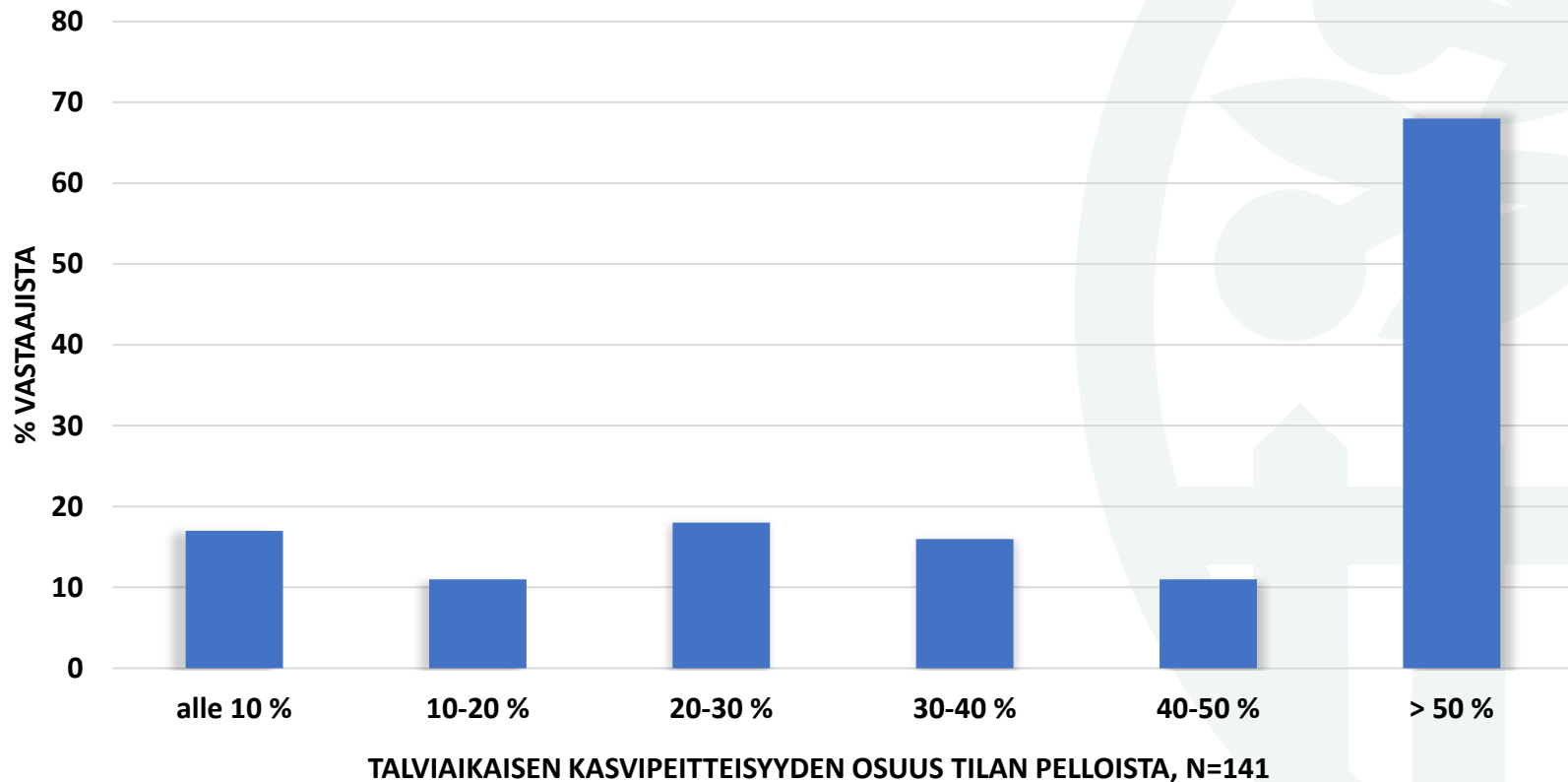
puutarhaliitto
TRÄDGÅRDSFÖRBUNDET

Taustoja kyselystä

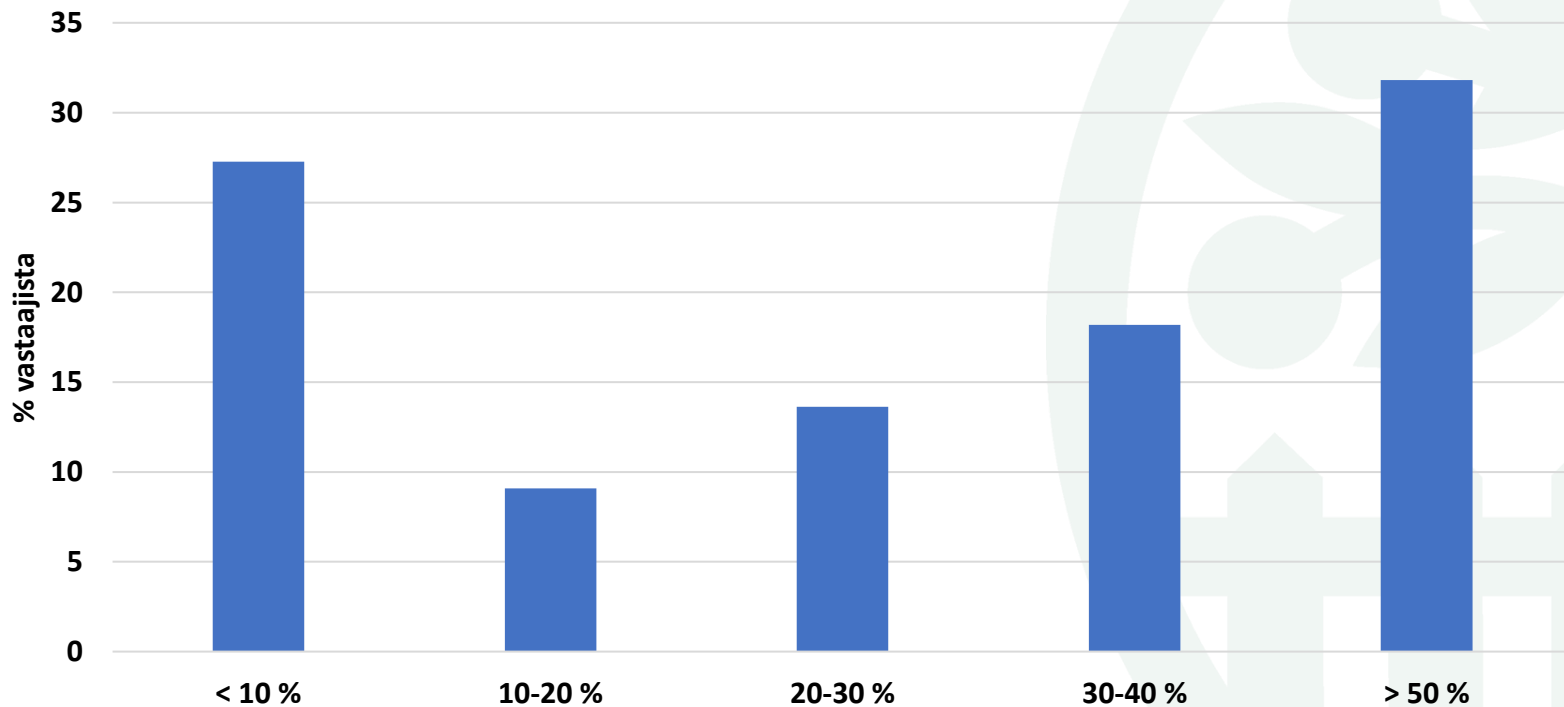
- Kyselyyn saatiin 150 vastausta eri puolilta Suomea.
- Tuotantosuuntien edustus vastauksissa (kpl):
  - Marjat 102
  - Peruna 23
  - Vihannekset 51
  - Hedelmät 7
  - Yrtit 1

Talviaikainen kasvipeitteisyys avomaan puutarhataloilla 2022

Talviaikainen kasvipeitteisyys perunatiloilla 2022

Talviaikaisen kasvipeitteisyyden prosentuaalinen osuus peltoalasta, n = 22

Haasteet, talviaikainen kasvipeitteisyys perunantuotannossa

Syysmuokkauksella kevennetään kevään työtaakkaa

”Kyntö parantaa maan laatua”

”Peltoala ei riitä”

”Sadonkorjuu myöhään, ei ehdi kylvää kerääjäkasvia.”

CAP27: Talviaikainen vähimmäismaanpeite ehdollinen vaatimus

- 33 % hallinnassa olevasta pellon ja pysyvien kasvien alasta oltava talvenajan kasvipeitteinen (vaatimusta ei voi täyttää pysyvän nurmen alalla).
- 31.10.-15.3. alan oltava kasvipeitteinen
- Tukihakuoppaassa tietoja:
<https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/perusehdot/ehdollisuus/ehdollisuuden-opas/ehdollisuuden-opas-2023/#id-talviaikainen-vahimmaismaanpeite>

Viljelykiertovaatimus

- Ehdollisen vaatimuksen mukainen viljelykiertovaatimus toteutunee melko helposti avomaan puutarhatiloilla, joita vaatimus koskee
- Vaatimus ei koske monivuotisia viljelykasveja, heinä- ja nurmirehukasveja, kesantoja, perunaa, porkkanaa, sokerijuurikasta, keräkaaleja, sipuleita, puna- ja keltajuurikasta.
- Kuitenkin 65 % perunanviljelijöistä noudatti joko viljelykiertoa tai yksivuotinen kasvi vaihtui vähintään 33 % peltoalasta.
- Kannattavuus nähtiin yhtenä syynä, miksi viljelykierto ei olisi mahdollinen

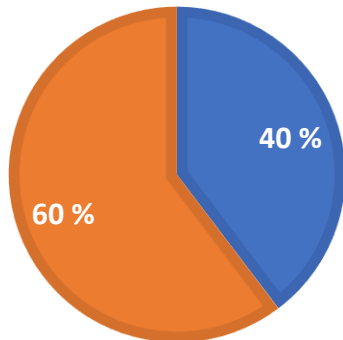

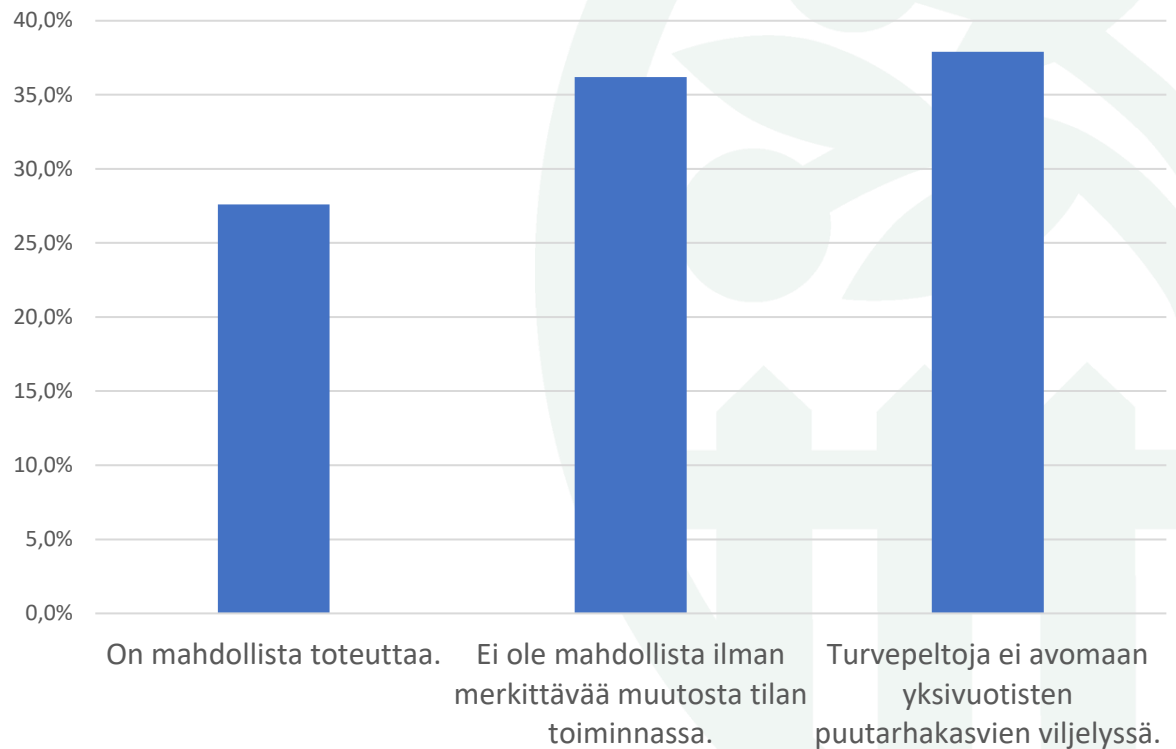
Turvepellet

TILALLA ON TURVEPELTOJA VILJELYKSESSÄ

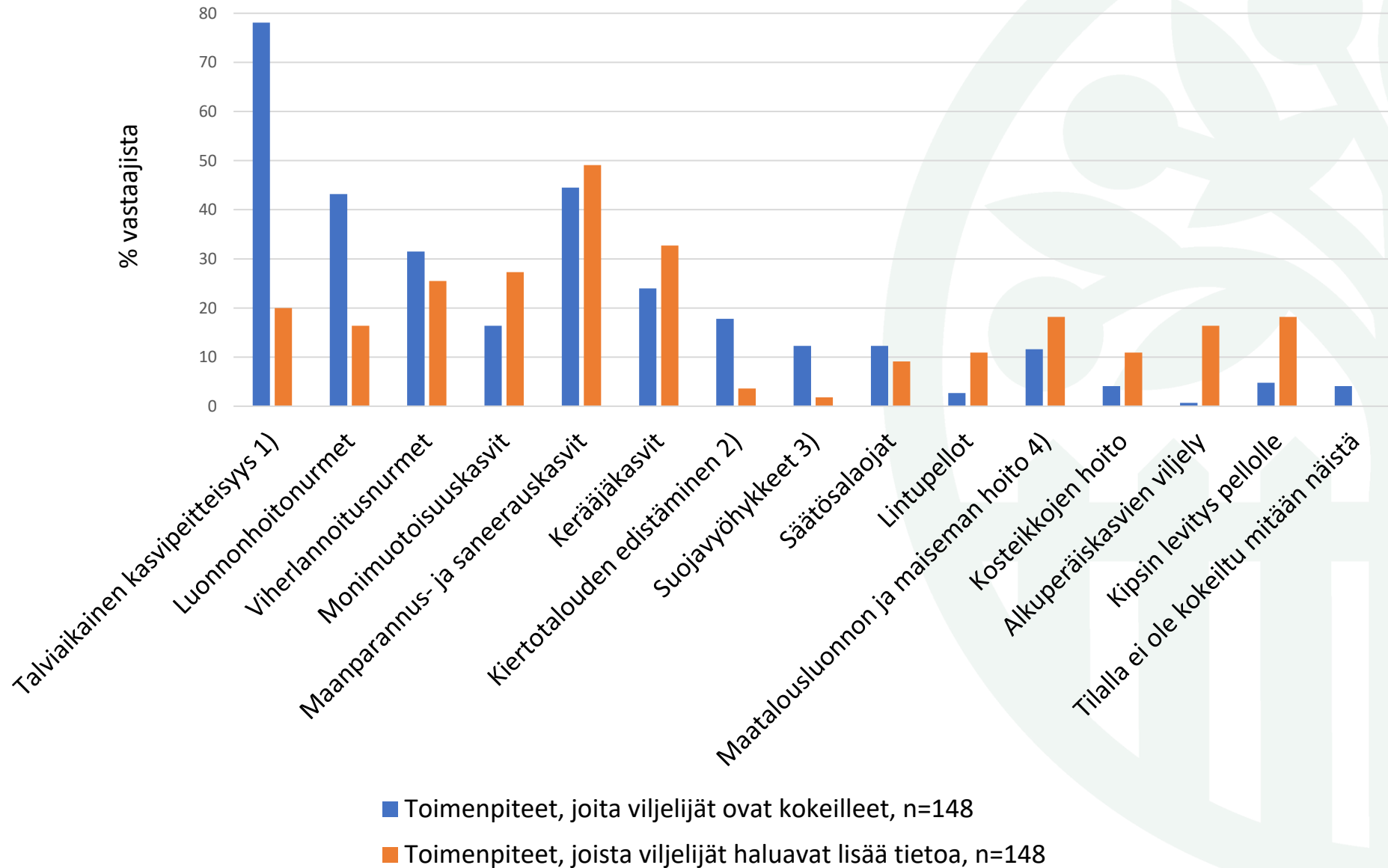
■ Kyllä ■ Ei

Onko turvepellet mahdollista jättää pois yksivuotisten kasvien peltoalasta?

Kestävät viljelymenetelmät

Vaihtoehtoinen kasvinsuojelu

Integroitu kasvinsuojelu käytössä 47 %

- Luku pieni suhteessa ympäristösitoumuksen tehneiden maatalojen lukumäärään nähden, joita oli 83 % Suomen maataloista vuonna 2021

Avomaan puutarhailoilla top 3

- Mekaaninen rikkakasvien torjunta 59 %
- Kasvukauden aikainen orgaaninen kate tai leikattava nurmikate monivuotisilla kasveilla 43 %
- Petohyönteisten käyttö kasvintuhoojien torjunnassa 26 %

Perunatiloilla top 3

- Mekaaninen rikkakasvien torjunta 52 %
- Mikrobiologisten kasvinsuojeluaineiden käyttö 39 %
- Orgaaninen tai biohajoava kate yksivuotisilla kasveilla 26 %

Muut kestävyttä edistävät toimet

Kierrätämme ja lajittelemme jätteet sekä vältämme jätteen muodostumista.	76%
Kierrätämme vanhaa ja ostanne myös käytettyä tarpeistoa.	58%
Käytetään uusiutuvia energialähteitä	58%
Kastelulaitteiden putkistot tarkistetaan säännöllisesti vuotojen varalta.	55%
Parantelemme ja kehitämme koneketjuja, jotta ne olisivat mahdollisimman tehokkaita tilan lohkokokoon ja kokonaisalaan nähden.	46%
Kompostoimme.	45%
Pakkauksissa tai tilan tuotannon materiaaleissa on biohajoavia tai kierrätettäviä materiaaleja.	42%
Kylmävarastot ovat energiatehokkaita.	31%
Kehitämme yrityksen toimintaa aktiivisesti vähäpäästöisemmäksi.	26%
Käytämme kierrätyslannoitteita tai viherlannoitusta.	25%
Käytämme biohajoavia tai orgaanisia katemateriaaleja.	19%
	n=148

Johtopäätöksiä kyselystä

- Avomaan puutarhatiloilla toteutetaan jo melko hyvin kestäviä ja luonnonmonimuotoisuutta edistäviä toimenpiteitä, mutta tehtävääkin on
- Viljelijät ovat myös kiinnostuneita saamaan lisätietoa kestävyyttä ja luonnon monimuotoisuutta edistävistä toimenpiteistä
- Avointen vastauksien perusteella viljelijät:
  - Kaipaavat lisää resursseja ja mahdollisuuksia biokaasuvoimaloiden ja uusiutuvien energialähteiden hyödyntämiseen
  - Lisää resursseja jätteiden kierrätykseen / keräykseen
  - Muistuttivat, että tuotanto on oltava kannattavaa ja taloudenhallintoon ja kustannuslaskentaan tarvitaan neuvoja
  - Kannattavalla tilalla resursseja toimia kestävämmiin

Lopuksi

puutarhaliitto
TRÄDGÅRDSFÖRBUNDET

Miten edistää avomaan puutarhatuotannon kestävyyttä ja miten osataan vastata yhteiskunnan ja kuluttajien vaatimuksiin paremmin?

- Tärkeää löytää keinot, jotka sopivat tuotantoon ja tilan ympäristöön
- Kestävät viljelymenetelmät lisäävät pitkällä aikavälillä myös maan viljavuutta ja viljelyvarmuutta (maan rakenteen parantuminen, orgaanisen aineen säilyminen/lisääntyminen maaperässä, kasvitautien ja tuholaisten hallinta) → myös kannattavuus voi parantua
- Uudella ohjelmakaudella:
  - Mm. ympäristösitoumus, ekojärjestelmät, investointituet
- Askel kerrallaan, kaikkea ei tarvitse toteuttaa heti
  - 5-vuotissuunnitelma? 10-vuotissuunnitelma?

- Kestävyys yrittäjän arvoissa ja yrityksen visiossa sekä strategiassa
  - osa arkea, osa tilan toimintaa
- Tilan toiminnan kehittämisessä
  - Tärkeää ammattitaidon ylläpitäminen
  - Kouluttautuminen
  - Alan tutkimustiedon seuraaminen
  - Uteliaisuus ja avoimuus
- Olennaista muistaa

Kun kestävyys on osana tilabrändiä:
Toteuta ja tee teot näkyviksi

Kiitos!

Lisätietoja:

Emma Kaakko

p. 044 4939 410

emma.kaakko@puutarhaliitto.fi

puutarhaliitto
TRÄDGÅRDSFÖRBUNDET